

Az emberi méltóság vélelmezett sérelme az Echo TV csatornán közzétett Korrektúra című műsorszám 2012. február 20-i adásában

A 905/2012. (V. 16.) számú médiatanácsai végzés kivonata

A tényállás

Az adás kifogásolt részében a következők hangzottak el:

Bayer Zsolt a vendégek bemutatása után közölte, hogy „Magyarország vitanap” volt az Európai Parlamentben, erről folyik majd a beszélgetés a műsorszámában. Ezt követően egy rövid összefoglalót láthattak a nézők arról, hogy „ismét Magyarország volt a téma Brüsszelben”.

Bayer Zsolt: „Mondanám, hogy nem kell az egész dolgot komolyan venni, de természetesen komolyan kell venni, mert nagyon sok minden múlik ezen, és nagyon sok minden függ mindentől. Másrészt, a bejátszóból a finomságok ugye nem derültek ki. Hogy mi minden és milyen tónusban hangzott el egyébként Magyarországról ezen a tegnapi vitanapon. Csak hogy mondjak jókedv csinálónak egy apróságot, bizonyos zöldpárti, egyébként osztrák Ulrike Lunacek például azt találta mondani, hogy a Békemeneten nagyon erős antiszemita jelszavak voltak és ilyenek voltak felírva a plakátokra. No most, nem voltak ilyenek, pont, és itt be is fejezhetnék, de nem tudjuk...”

Boros Bánk Levente: „Hát ha lettek volna, akkor már láttunk volna róla képeket, mert az egész nemzetközi sajtó erről szólna.”

Bayer Zsolt: „Természetesen. Csak jön egy ilyen agyament, ótvar, hazug, idióta, Ulrike Lunacek, és ezt elmondja...”

Pesty László: „És még milyen finoman fejezted ki magad.”

Bayer Zsolt: „És még milyen finoman fejeztem ki magam. Ezt elmondja az Európai Parlamentben, és akkor ez így dalmahodik tovább, nő, mint a kumulusz, és akkor ezt majd meg fogják írni a lapok, és ez ilyen faktum lesz, miközben az egész egy rohadt, szemét hazugság egy rohadt szemét szájából. De az összes többi ilyen volt, úgyhogy, de mégis mit lehet ezzel kezdeni.”

Pesty László: „Hát itt én mindig azt kérdezem meg, hogy nem lehet-e beperelni. Mert ugye, ha mindig a jogrendre hivatkozunk, márpedig az EP-ben és az Európa Tanácsban is a hasonló meghallgatásokon mindig a jogszerűsége és a jogrendre hivatkoznak, akkor kérdelem én, vannak itt több száz éves jogelvek, miszerint hogyha valaki hazudik, ráadásul nagy nyilvánosság előtt, azt rágalmazásnak hívják, vagy becsületsértésnek hívják, és olyankor a bíróság el szokott járni. Itt van ez a Lunacek nevű osztrák zöld hölgy, hogy finoman fejezzem ki magam.”

Bayer Zsolt: „Milyen erősen fogalmazol hozzám képest.”

Pesty László: „Próbálok visszafogott lenni. Szóval ez a nőszemély, ez a perszóna, aki hazudik. Akkor pereljük be!”

Bayer Zsolt: „Egyébként van benne valami, van benne valami, ezt a nőt például be lehet perelni. Hát mutassa be. Mutasson be egy rohadt plakátot, amire antiszemita jelszó volt felírva. Egyet mutasson.”

Boros Bánk Levente: „Érdekes kérdés, én eljátszottam a gondolattal, nem tudom, egyébként, hogy be lehet-e perelni.”

Bayer Zsolt: „Hát miért, színtiszta rágalmazás.”

Boros Bánk Levente: „Ez stimmel, csak ugye minden ilyen típusú képviselőt mentelmi jog véd, csak jelzem, és ugye általában pontosan ezért, hogy a vitában elhangzottak miatt ne

lehessen őt, ugye, beperelni, vagy ne érje különböző inzultus, de egyébként teljesen egyetértek Lacival, teljes mértékben, hogy ezeket igen, egyszer és mindenkorra véget kellene vetni akár egy ilyen precedensértékű perrel az ilyen rágalomhadjáratnak. Mert én azt szoktam mondani, hogy mindenki addig megy el, ameddig engedik. Tehát hogyha egyszer végre határozottan föllép valaki, akkor lehet, hogy abbahagyják vagy vélhetően abbahagyják. De úgy tűnik, hogy nem hagyják abba, tehát ez most már az unalomig fog menni, és azt gondolom, hogy az Orbán-kormány legeslegutolsó napjáig ezzel fognak foglalkozni, de most már eljutott egy olyan pontra ez az Európa kontra Magyarország vagy az európai balliberálisok ... zöldek ... és Magyarországnak a vitája, hogy itt nem, tehát, tök mindegy, mit csinálunk. Itt bizonygathatjuk azt, hogy de itt demokrácia van, bármit csinálhatunk, akkor is azt fogják mondani, hogy de nem, mert ők úgy gondolják, hogy nem. Tehát ízlésbeli dolgokról lehet vitatkozni, de minek.”

Ezt követően arról folyt a beszélgetés, hogy az Európai Tanács jogszabályokat alkottat Magyarországgal, és ezzel – a demokrácia nevében – elveszi az ország szuverenitását (Boros Bánk Levente). Ezzel kapcsolatban Bayer Zsolt 20:39:45-kor a következőket mondta: „Neelie Kroes a demokrácia nevében ott ül, ez a szerencsétlen idióta, és azt hiszi, hogy ezt ő megteheti”.

A beszélgetést folytatva Pesty László megemlítette, hogy Hankiss Ágnes az Európai Parlament magyarországi helyzettől foglalkozó meghallgatásának résztvevőjéhez írt nyílt levelében kikérte magának azokat a balliberális hangokat, miszerint Magyarországon a zsidóságnak félnivalója lenne, majd Bayer Zsolt hozzátette, hogy Járóka Livia pedig a cigányság nevében kérte ki, hogy Magyarországon a cigányoknak rettegniük kell. Boros Bánk Levente úgy vélte, hogy Magyarországról viszik és terjesztik az ilyen típusú rágalomokat, majd Pesty László kifejtette, hogy most kiderült, a hazudozás nem a diktatúrák sajátossága, hanem demokráciában is lehet büntetlenül, következmények nélkül hazudozni. Bayer Zsolt felhívta a figyelmet, hogy vannak azért következmények, mert amikor Orbán Viktor Martin Schultz-cal közös sajtótájékoztatót tartott, Martin Schultz azzal vezette azt be, hogy az Európai Uniónak be kell látnia, nem támadhatja hevesen és durván Orbán Viktort és kormányát, mert az szemmel láthatóan a miniszterelnököt erősíti. Ezt alátámasztandó, Bayer Zsolt a következőket mondta: „Tegnap megint nézte az élő közvetítést X ember, és mindazok, akik semlegesek, illetve akik FIDESZ szavazók, vért hánytak, őrlöngtek és a hajukat tépték, és megint megerősítést nyertek abban, hogy kint valami egészen idióta, eszemment, hazudozó, ótvaros társaság bántja ezt az országot. Hát, ha ezt akarják, akkor csinálják.” A beszélgetőtársak ezt követően kifejtették, hogy mindez az euro-szeptikusok malmára hajtja a vizet, és ennek most már komoly oka is van, amint a folyamatos támadásokból és igaztalan vádakból az látható.

A műsorszám hátralévő részében Kertész Imrének egy interjúban elhangzott mondatáról folyt a vita, melynek során a Kérelmező által sérelmezett közlések, tartalmak már nem kerültek elő.

A Médiatanács döntése

A Médiatanács a Ket. 31. § (1) bekezdés a) pontja alapján megszüntette az eljárást, tekintettel arra, hogy a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításának lett volna helye azon az alapon, hogy az eljárás alapjául szolgáló ügy nem hatósági ügy, hiszen a személyhez fűződő jogok megsértése miatti igény vonatkozásában nincs olyan hatósági ügy, amelyre a Médiatanács hatáskörrel rendelkezne, és mindez csak később, az eljárás megindulását követő nyolc napon túl jutott a tudomására.

A döntés indokolása

A Médiatanács elsőként megállapította, hogy a beadványt benyújtó személy a hatósági eljárásra irányadó rendelkezések szerint ügyfélnek minősül, a 2012. április 2-án érkezett beadványa tartalma alapján *kérelem*, tekintettel arra, hogy a beadványban vázolt *jogsérelem a Kérelmező személyhez fűződő jogát érinti*.

A Médiatanács ezt követően megvizsgálta, hogy a kérelemben jelzett médiaszolgáltatói magatartással kapcsolatban felmerülhet-e az Smtv. 14. § (1) bekezdés sérelme, azaz az egyéni jogsérelem elérte-e az emberi jogok intézményes védelmének mértékét.

A médiahatóság nem korlátozhatja az egyéni önrendelkezési jogot, ezért nem léphet fel mások egyéni jogainak védelmében függetlenül attól, hogy az érintett maga fellépett-e. Olyan ügyek megítélésekor ugyanis, amikor a személyhez fűződő jog sérelmére is alkalmas tényállások valósultak meg – mint a jelen eljárás tárgyát képező ügyben is –, tekintettel kell lenni az egyéb eljárások megindulásának lehetőségére. A médiahatóságnak – és adott esetben a bíróságnak – el kell határolnia ezen egyéb eljárásokat saját közigazgatási eljárásától. A médiaszabályozás és annak alkalmazásával a médiahatóság ugyanis nem a médiában megtámadott egyént védi, hanem az emberi jogok és az emberi méltóság intézményes védelmén keresztül a közérdeket. Az egyes konkrét jogsértések megítélésekor egyértelműen el kell tudni határolni az egyes jogágak által védendő értéket és a médiahatóságnak a jogsérelem elbírálása során a médiaszabályozás azon jellegzetességére kell figyelemmel lennie, hogy a médiaszabályozás nem a médiában szereplő, vagy ott megtámadott egyén jogait védi, hanem a demokratikus nyilvánosság szabályait határozza meg.

A 64/1991. (XII. 17.) AB határozatban lefektetett elvek szerint az állam emberi jogvédelmi kötelezettsége kettős jellegű: egyfelől védi az egyének (jogalanyok) számára biztosított emberi jogokat, másfelől bizonyos esetekben – és bizonyos emberi jogok vonatkozásában – gondoskodnia kell az emberi jogok érvényesüléséhez szükséges feltételekről (intézményes védelem). Egy adott emberi jog intézményes védelme indoka lehet más emberi jogok korlátozásának is. A véleményszabadság tekintetében például a 30/1992. (V. 26.) AB határozat alapján az államnak nem csupán az a feladata, hogy polgárai számára biztosítsa a szabad véleménynyilvánítást, hanem gondoskodnia kell a demokratikus közvélemény megfelelő működéséről is. Az AB 46/2007. (VI. 27.) és 165/2011. (XII. 20.) számú döntéseinek értelmezése alapján az emberi jogok és az emberi méltóság médiaszabályozásbeli védelme is az állam intézményvédelmi kötelezettségéből fakad.

Az önrendelkezési jog azt a jogot is magában foglalja, hogy valaki jogsérelem esetén ne vegyen igénybe bírói utat, illetve jogait más módon ne érvényesítse: *„[h]a a műsorszolgáltató személyhez fűződő jogot sért, a jogsérelemet szenvedett személy dönt arról, hogy a jogsértést elkövető műsorszolgáltatóval szemben érvényesíti személyiségi jogait (...)”*.

Az Alkotmánybíróság 46/2007. (VI. 27.) sz. határozatában foglaltak alapján megállapítható, hogy a médiaszabályozásban van alkotmányos lehetőség az emberi méltóság védelmére, azonban ezen eljárások során az alapjogi sérelem bekövetkeztét csak azt mintegy eljárásjogilag „alanytalanná téve” ítélni meg. A jogsértések esetén a jogalkalmazónak ketté kell tudnia választani a kizárólag az egyéni jog, valamint az emberi jogok (emberi méltóság) intézményes tartalmának sérelmét megvalósító eseteket, és – a köz érdekében fellépve – utóbbiak védelmében járhat csak el.

A 165/2011. (XII. 20.) AB határozat indokolása megállapítja, hogy a média *„rombolást tud végezni az emberi jogok, különösen az emberi méltóság tiszteletének kultúrájában”*, tehát e kultúra védelme lehet a médiaszabályozás célja. Ezt követően az indokolás leszögezi, hogy

„indokolt, hogy a hatóság – e jogok intézményes tartalmát érintő körben – (...) a közösség érdekében felléphessen a jogsértővel szemben” (indokolás, IV. 2. 2. 2. pont).

Az idézett szövegrészekből egyértelművé válik, hogy az AB szerint a szabályozás célja és indoka a közösség (nem pedig az egyén) érdekében a jogok „intézményes tartalmának” védelme, nem pedig konkrét sérelmek miatti fellépés. biztosítása.

A Médiatanács álláspontja szerint a kérelem tárgyát képező ügyben nem állapítható meg az Smtv. 14. § (1) bekezdésének megsértése alapjául szolgáló közérdek sérelme (ami az emberi méltóság intézményes védelmében való hatósági fellépést szükségessé tenné).

Bár a Kérelmezővel kapcsolatban elhangzott sértő kijelentések alkalmat adhatnak az egyéni jogvédelemre nyitva álló jogérvényesítésre (a kérelmező által személyesen indítható polgári vagy büntetőeljárások által), de az egyént ért jogsérelmen keresztül – figyelemmel arra a tényre is, hogy a sérelmet szenvedett EU parlamenti képviselő, tehát közszereplő is – a médiahatóság által a műsorszám közönsége érdekében biztosított intézményes alapjogvédelem szükségessége nem merült fel. Nem vitatva annak a lehetőségét, hogy a sértett Kérelmező törvényes jogai vagy érdekei csorbulhattak, a médiahatóság álláspontja szerint ennek elbírálása nem tartozik a hatáskörébe. A sajtószabadság alapjogának érvényesülési körébe a sértő, bántó álláspontok közzététele is beletartozik, különösen igaz ez a politikusokkal, közéleti szereplőkkel kapcsolatban kifejtett vélemények esetében (36/1994. (VI. 24.) AB határozat). A médiaszabályozás azonban nem a személyhez fűződő jogok megsértése esetén alkalmazható eljárások számát növeli, hanem az emberi jogok, köztük az emberi méltóság intézményes védelmét biztosítja, tehát a médiát figyelemmel kísérő közönség érdekében lép fel, biztosítva számára az emberi méltóságot tiszteletben tartó médiatartalmakat. Amennyiben tehát „csak” a személyhez fűződő jogok sérelme merül fel egy adott tartalommal kapcsolatban, a médiahatóságnak nincsen hatásköre eljárni.